

КАРМАНСЬКИЙ Петро Сильвестрович (псевд. і крипт.: К., П. Г., п. к., П. К., Карманс, Петро Гіркий, Петро Гуржій, Колишній, Лесь Могилянський, Лесь Могилянський, Петро К., Петро Карм., Теодор Рак; 29. 05. 1878, м. Чесанів, нині Цеханув, Польща — 16. 04. 1956, Львів) — поет, перекладач, громадський діяч, журналіст. Член літ. об'єдн. «Молода муза», СПУ (1940–47). Навч. в укр. гімназії Перемишля, католическій школі в Ватикані, закін. Львів. університет (1907). Дебютував 1899 у ж. «Руслан» (Львів). Друкувався у ж. «Бджола», «Буковина», «Діло», «Католицький всхід», «Руська хата», «Minerva». 1906 редагував ж. «Світ». Працював у гімназіях Золочева, Львова, Тернополя. Представник раннього укр. модернізму. Автор поет. зб. «З теки самовбивці» (1899), «Ой люлі, смутку» (1906), «Блудні вогні» (1907), «Пливем по морю тьми» (1909; усі — Львів). 1913–14 — у Канаді. У ж. «Канада» (Вінніпег) опублікував серію фейлетонів і памфлетів під рубрикою «Мавп'яче зеркало», цикл нарисів «З далекого світу», дописував до ж. «Свобода» (м. Джерсі-Сіті, шт. Нью-Джерсі, США). У липні 1918 викладав укр. мову та літ. на вчител. курсах у Херсоні. Повернувшись до Тернополя, де викл. у гімназії. У листопаді 1918 брав участь у встановленні укр. влади у Тернополі. Обраний головою Терноп. повіт. комітету Укр. Нац. Ради, згодом — до парламенту ЗУНР. За власні

кошти видавав і редагував уряд. вісник повіт. комісаріату «Голос Поділля» (від кін. 1918 — «Український голос»). Зб. поезій «Al fresco» (Л., 1917) вважають автобіографічною. 1919 — секр. дипломат. місії УНР у Ватикані, згодом, як представник уряду ЗУНР — у країнах Пд. Америки. 1919 К. відп. ред. терноп. щоден. г. «Українські вісті». Кор. часописів «Канадський українець» та «Америка». 1921–31 — у Бразилії. Друкувався у місц. період. виданнях. Редагував ж. «Праця», видавав та редагував часопис «Український хлібороб» (1920-і рр.). Редагував «Календар праці» на 1924, «Календар українського хлібороба» на 1926 і 1927. Повернувшись в Галичину, викл. у Дрогоб. гімназії, Львів. університеті. Друкував літ. та публіцист. твори у часописах «Вісник», «Назустріч», «Нові шляхи», чл. редколегії ж. «Література і мистецтво». 1944–46 — директор Львів. літ.-мемор. музею І. Франка. У твор. доробку воєн. і повоєн. періодів — переклади окремих творів Й. Гете, Ф. Шіллера, А. Данте, зб. «До сонця» (увійшли вірші від 1899), «Поеми» (дві ліро-епічні поеми, присвяч. Т. Шевченку та І. Франку; обидві — К., 1941), «На ясній дорозі» (Л., 1952; рос. перекл. — «На світлом пути», К., 1952). Видав зб. нарисів «Між рідними в Південній Америці» (1926) і кн. спогадів «Українська богема» (1936, про «Молоду музу») та «Крізь темряву» (1956; усі — Львів). Автобіографію К. вміщено у його зб. «Поезії» (К., 1992).

Рекомендована література

1. Руснак І. Петро Карманський – сатирик-публіцист // «Молода муза» і літ. процес кін. XIX – поч. XX ст. в Україні і Європі: Тези доп. наук. конф. 19–20 листоп. 1992 р. Л., 1992;
2. Ляшкевич П. А. Петро Карманський: Нарис життя і творчості поета, прозаїка, публіциста, перекладача, громадсько-політичного діяча, дипломата часів УНР та ЗУНР. Л., 1998;
3. Ярема С. Петро Карманський // Визв. шлях. 2005. Кн. 9–10;
4. Голомб Л. Г. Петро Карманський: Життя і творчість. Уж., 2010.

[О. Р. Дроздовська](#)

Бібліографічний опис:

Карманський Петро Сильвестрович / О. Р. Дроздовська // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2012. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-9878>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).